

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVADESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

TI SI PETAR-STIJENA
TEBI ĆU DATI
KLJUČEVE
KRALJEVSTVA
NEBESKOGA

KOLOVOZ - RUJAN

**Ned. 27. DVADESET I PRVA
NEDJELJA KROZ GODINU
Monika, Anđelka, Bogoljub**

Pon. 28. Augustin, Gustav, Tin

Uto. 29. **Mučeništvo sv. Ivana
Krstitelja**

Sri. 30. Petar, Margarita, Didak

Čet. 31. Josip iz Arimateje i Nikodem,
Paulina

Pet. 1. Jošua, Viktor, Egidije, Tamara

Sub. 2. Prosper, Just, Ingrid, Kalista

Naslovnica: **Sveti Petar**

Slika preuzeta s: <https://www.meteo.it>

MEDITACIJA

Crkva na Stijeni 3

**SLUŽBA RIJEČI
XXI. NEDJELJA KROZ GODINU**

ČITANJA

Ti si Petar-Stijena. Tebi ću dati
ključeve Kraljevstva nebeskoga. 4

HOMILIJA

Ispovijest o Isusu Kristu 8

KATEHEZA

Petrov primat

Pravoslavci i primat rimskog biskupa 10

Obvezuje li katolike sve što papa
zastupa ili iznosi? 13

Mali vjeronaučni leksikon 16

MEDITACIJA

Petar grješnik 16

Tko je Isus? 18

SPOMENDAN

Sveta Monika 19

NAŠI POKOJNI 20

mihael

25/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkanđela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVII. (2023.), broj 25 (576); dvadeset i prva nedjelja kroz godinu, 27. kolovoza 2023.

Kontakt:

vlč. **Željko Rakošec**, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805, e-mail: vbakula@mup.hr

Crkva na Stijeni

U evanđelju Krist govori Šimunu da je on Petar - stijena na kojoj će utemeljiti svoju crkvu. Isus obećava da ni vrata paklena neće nadvladati tu stijenu ni crkvu sagrađenu na njoj. Utješna misao. U tami svijeta postoji nešto - apostol Petar, Crkva - što zlo ne može uništiti!

Problem je što se često čini da su vrata paklena nadvladala Kristovu Crkvu.

Problem, zapravo, počinje s Petrom. Taj apostol, koji je trebao biti stijena Crkve, zanijekao je, zapravo izdao Gospodina u njegovim najtežim trenucima. Čini se, ponekad, da takva izdaja u sebi ima nešto paklensko .

Po čemu se Petar razlikuje od Jude?

I Juda je izdao Krista. Evanđelje po Ivanu kaže da je Sotona ušao u Judu prije same izdaje (Iv 13,27). Ako je Sotona ušao u Judu, onda je uistinu je nešto paklensko u njegovoj izdaji .

Jesu li možda vrata pakla nadvladala i Petra u njegovoj izdaji Krista?

Što je onda s Isusovim obećanjem da vrata paklena neće nadvladati Petra ili Crkvu?

Bitna je razlika između Jude i Petra.

Varamo se ako mislimo da je razlika u tome što se Petar pokajao, a Juda nije, . Evanđelje po Mateju jasno govori da se i Juda pokajao (Mt 27,3).

Stvarna razlika među njima je u ponašanju nakon izdaje.

Juda se u beznađu ubio jer je vjerovao u neoprostivost svoga grijeha. Uvjeren u nepopravljivost, sam sebe je u beznađu odbacio.

Petar se, pak, vratio Kristu. Unatoč vlastitoj izdaji prionuo je uz Gospodina kojeg je ljubio. Zato je Petar stijena na kojoj je Crkva utemeljena.

Crkva nije skup bezgriješnih, niti je tako zamišljena. Crkva je utemeljena na Petru, koji je grijeshio, ali je i ljubio i, unatoč svemu, vraćao se Gospodinu.

Vrata paklena ne mogu nadvladati tu vrstu ljubavi.

Prvo čitanje: Iz 22, 19-23

Metnut ću mu na pleća ključ od kuće Davidove.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Ovo govori Gospodin Šibni, upravitelju dvora:

„Lišit ću te tvoje službe i otjerati s tvog mjesta; i u onaj dan pozvat ću svoga slugu Elijakima, sina Hilkijina. Obući ću mu tvoju haljinu, tvojim ću ga pojasom opasati, tvoju ću mu vlast predati u ruke te će biti otac žiteljima jeruzalemskim i kući Judinoj. Metnut ću mu na pleća ključ od kuće Davidove: kad otvori, nitko neće zatvoriti, kad zatvori, nitko neće otvoriti. Kao klin zabit ću ga na tvrdnu mjestu; i postat će prijesto slave domu oca svojega.«

Riječ Gospodnja.

Kralj Južnoga judejskog kraljevstva Hiskija (721. - 693. prije Krista) nastojao je taktizirati prema moćnim susjedima, koji su se bahato, neprijateljski i osvajački odnosili prema samostalnosti jednoga tako malog naroda kao što je bio Izrael. Na kraljevu politiku utjecali su i njegovi službenici, posebno oni koji su boravili u kraljevskom dvoru. Tekst ulomka iz Izaije daje nam do znanja kako prorok nije bio zadovoljan poglavito sa utjecajem ključara kraljevskoga doma. Navodi mu i ime. Zvao se Šibna. Taj je zastupao proegipatsku politiku, koja je po mišljenju proroka bila pogubna za kralja i za narod, pa je Izaija pozivao na njegovo smjenjivanje. Do toga je i došlo. Na mjesto Šibne došao je Elijakim, čovjek koji je puno obećavao za učvršćenje stabilnog mira i nadolaska blagostanja. Ta očekivanja se nisu ostvarila, jer je i taj novi prvi ministar ubrzo bio smijenjen. Slične smjene na dvorovima vladara su gotovo posvuda česte. Mi živimo u vremenu demokracije. Ni naše vrijeme nije pošteđeno dezinformacija, smicalica, spletkarenja i ocrnjivanja pojedinih ministara, predsjednika vlada i država od onih koji, zbog svojih interesa, ali i nacionalnog boljitka, vode drukčiju politiku. Narodu ne može uvijek biti poznato što se u tajnim i uskim krugovima dogovara i planira, ali mu je itekako jasno kako bi sve službe trebale biti usmjerene prema zajedničkom dobru.

Otpjevni psalam: Ps 138, 1-3.6.8bc

Gospodine, vječna je ljubav tvoja:

Zahvaljujem ti, Gospodine, iz svega srca
jer si čuo riječi mojih usta.
Pred licem anđelâ pjevam tebi,
bacam se nice prema svetom hramu tvojemu.

Zahvaljujem imenu tvom
za tvoju dobrotu i vjernost,
Kad sam te zazvao, uslišio si me,
dušu si moju pokrijepio.

Zaista, uzvišen je Gospodin,
ali gleda na ponizna,
a oholicu izdaleka poznaje.
Gospodine, vječna je ljubav tvoja:
djelo ruku svojih ne zapusti!

Psalam izriče molitvu hvale kojom vjernik prepoznaje Gospodinovo djelovanje u svijetu i životu pobožnika. Snažne su riječi:

*Zahvaljujem imenu tvom
za tvoju dobrotu i vjernost,
Kad sam te zazvao, uslišio si me,...
...Gospodine, vječna je ljubav tvoja.*

Uistinu, vječna je Gospodinova ljubav i njegovo milosrđe, kao što je vječna i trajna njegova sila i snaga koju molitvom on daje svojem pobožniku.

Drugo čitanje: Rim 11, 33-36

Sve je od njega i po njemu i za njega!

Čitanje Poslanice sv. Pavla apostola Rimljanima

O dubino bogatstva, i mudrosti, i spoznanja Božjega! Kako li su nedokučivi sudovi i neistraživi putovi njegovi!

Doista, *tko spozna misao Gospodnju,*

tko li mu bi savjetnikom?

Ili: *tko ga darom preteče*

da bi mu se uzvratiti moralo?

Jer sve je od njega i po njemu i za njega! Njemu slava u vjekove! Amen.

Riječ Gospodnja.

Po Božjem nadahnuću Pavao je prihvatio naviještanje evanđelja među poganima. Kao Židovu bilo mu je neizrecivo žao što su Isusa odbacili predvodnici Izraela. O tome je razmišljao i svoje nedoumice zapisao. S time smo se suočavali pretprošle i prošle nedjelje. Danas imamo pred sobom zaključnu riječ o tome. Pavao, premda nije došao do rješenja koje bi mogao radosno i ponosno predstaviti ranokršćanskoj zajednici u Rimu, a preko nje i nama, ipak nije izgubio nadu u Izraelovu konačnu mogućnost prihvatanja Isusove poruke. Iz dubokog uvjerenja kako je Božja bitna značajka neizmjerne ljubav i vjernost Savezu, apostol izriče svoju ispovijest vjere kroz divan hvalospjev nedokučivoj Božjoj mudrosti i njegovim neistraživim putovima. Suočavajući se u ovom vremenu s osobnim i društvenim, domovinskim i svjetskim problemima, ne bismo smjeli klonuti niti izgubiti nadu u pravednija rješenja, već se trebamo jače osloniti na Boga. To pouzdanje u njega neće biti bijeg od stvarnosti i odlazak u iluzije. To bi trebala biti ispovijest naše vjere i spoznaja kako ipak nije sve nerješivo, izgubljeno i besmisleno, već njegovim životom i uskrsnućem osvjetljeno i potvrđeno. Bog je i nadalje prisutan u povijesti kroz djelatnost odabranih ljudi i kroz postavljanje granica nečovječnosti moćnika.

Evandjelje: Mt 16, 13-20

Ti si Petar-Stijena. Tebi ću dati ključeve Kraljevstva nebeskoga.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme:

Dođe Isus u krajeve Cezareje Filipove i upita učenike:

„Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?“ Oni rekoše:

„Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.“

Kaže im:

„A vi, što vi kažete, tko sam ja?“

Šimun Petar prihvati i reče:

„Ti si Krist - Pomazanik, Sin Boga živoga.“

Nato Isus reče njemu:

„Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.«

Tada zaprijeti učenicima neka nikomu ne reknu da je on Krist.

Riječ Gospodnja.

Isus iz Nazareta je želio čuti što ljudi o njemu misle. Tako su mu, prema svjedočanstvu evanđelista Mateja, apostoli rekli kako se u narodu govori da je on poput velikih ranijih proroka. Isusu to nije bilo dosta pa je potom želio čuti što sami njegovi učenici misle o njemu te ih upita: „A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ Na taj neočekivani upit među apostolima je nastala tišina koju je prekinuo odgovor Šimuna-Petra. On kratko i jasno odgovori: „Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.“ Poznavajući Šimuna-Petra Isusu je bilo jasno kako je taj izričaj uvjetovan posebnim nadahnućem Duha Božjega, pa mu, uz ostalo, uzvрати: „A ja tebi kažem: 'Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. 'K tome mu je obećao dati „ključeve kraljevstva nebeskoga“ i vlast „vezivati i odrješivati“. Ovaj simboličan govor sadržajno je bogat. Odbacujući Isusa židovski teolozi tadašnjega vremena većini svoga naroda su time željeli „zaključati“ pristup u Isusov navještaj i dolazak Božjega kraljevstva, jer su sebe smatrali jedinima koji „vezuju i odrješuju“ vjerski nauk i disciplinu. Budući da je Šimun-Petar povjerovao nadahnuću Božjemu i ispovjedio vjeru u Isusa, preko samoga Isusa povjerena mu je i vlast „otvarati“ i „zatvarati“ pristup u novu budućnost, u novo zajedništvo s Bogom i ljudima, u novi Božji narod - Crkvu, na temelju prihvaćanja vjere u Isusa kao Pomazanika Božjega.

Ivo Martinić, Glas Koncila 34/05.

Ispovijest o Isusu Kristu

Tko zaista ne bi pomislio kada čuje ovo Evanđelje na postavljanje Petrova primata i njegovih nasljednika i na obećanje, da Crkva neće propasti?

Tako se ovo Evanđelje prije tumačilo. To izlaganje je stalno važeće. Ono je jedna brana svim naletima koji prijete Crkvi i izvana i iznutra. No, u tom Evanđelju ima još jedna važna rečenica. To je Isusovo pitanje: „A vi, za koga me držite?“ On ga postavlja svojim učenicima, a postavlja ga i nama.

Najprije je Isus zapitao što ljudi o njemu misle. Mišljenje o njemu bilo je podijeljeno, tako su odgovorili učenici. Pobudio je pažnju. Govorio je i djelovao sasvim drukčije nego mjerodavni vjerski učitelji. Činio je tolike znakove i čudesa, da se u njemu naslućivalo nešto izvanredno. Možda je bio jedan od velikih proroka? Možda se jedan od njih ponovo pojavio da narodu priopći nešto važno od Boga? Možda bi trebalo neposredno doći obećano, čeznuto vrijeme mesije? Bila su razna mišljenja o Isusu.

Do današnjega dana on daje ljudima poticaj za razmišljanje i traženje odgovora tko je on. Nepregledno je mnogo toga o njemu napisano. Za jedne je častan čovjek, idealist, dobri učitelj i pomagač ljudima. Za druge je utopist, koji se ne uklapa u ovaj svijet borbe za bogatstvo i moć. Za neke je pak učitelj i preteča revolucionarnih promjena. Mnogi se pozivaju na njega i ga citiraju uz često vrlo suprotna značenja. Već je vrlo mnogo ako danas ljudi vide svoj uzor u Isusu. Dobro je da ga se ljudi sjećaju, da se sjećaju njegove ljudske ljubaznosti i glavne zapovijedi ljubavi na svijetu u kojem toliki moćnici, tolike neobuzdane strasti, nogama gaze sreću ljudi.

Što ja držim o Isusu Kristu?

Ali to nije čitav Isus: uzor čovječnosti i ljubavi. Malo smo o njemu shvatili ako ga smatramo samo interesantnim, ako nas on fascinira i ako se divimo njegovom učenju. Malo je to ako nas on nije dirnuo.

„A vi, za koga me držite?“ pita Isus svoje prijatelje. Naše Evanđelje donosi odlučujući stavak vjere kroz Petrova usta: „Ti si Mesija, Sin živoga Boga!“



Možda Petar nije ni slutio puninu onoga, što se pod „Sinom Božjim“ u kasnijim teološkim značenjima pokušavalo razjasniti. On je otvoreno pristajao uz onoga, kojega često nije mogao shvatiti, ali kojemu se povjerio kao Gospodinu i Spasitelju.

„Za koga me držite?“, pita Isus sve, koji se po njemu nazivaju kršćanima. Odgovor na to pitanje odlučuje o tome jesmo li mi to uistinu. Odlučuje o smislu i budućnosti našega života. Tko je Isus za mene? Samo jedan idealan čovjek ili čovjek u kojemu je Bog vidljivo došao? Samo jedan uzorni lik ili Bog - Čovjek koji mi totalno i radikalno postavlja zahtjev? Stoji li on u središtu ili na rubu moga života? Što znam o njemu? Informiram li se o njemu iz Evanđelja i učenja Crkve ili o njemu ne znam ništa više, nego što dolazi preko masovnih medija ili se u javnosti o njemu drži. Ne mogu biti kršćanin, a da stalno ne pitam o njemu, ne tražim ga da bih živio s njime. Ne mogu biti kršćanin, ako mi on nije osnova, središte i cilj mojega života. Ne mogu biti kršćanin, ako mi on nije u svemu mjerilo. Isusovo pitanje i obećanje Petru seže još dalje. Oni vode do šireg, doduše ne izričito postavljenog, ali neizbježnog pitanja: Kakvi su mi odnosi s Crkvom, koju je Isus osnovao na stijeni Petru? Mnogi žele imati posla s Isusom, ali ne i s Crkvom. Misle da Crkva ne zastupa Isusovu stvar i da se ona

previše brine o samoj sebi, a premalo o ljudima. „Ne treba Crkve, da bi se bilo kršćaninom.“ Kao i uvijek, ovdje se u našem vjerovanju ne radi prvo o tome što mi smatramo ispravnim. Radi se ponajprije o tome što Bog hoće, što nam je Isus rekao i donio. Tko pita za Isusa ne može mimoći pitanje o Crkvi. Pitati o Crkvi znači tražiti u njoj Isusa Krista kroz njezinu ljudsku stranu i sablazni, jer on u njoj živi i djeluje. On ju je želio i pri tome nije odustao znajući da ljudi Crkve neće slušati njegovu riječ, da će ju potamniti i krivotvoriti. Tu pripadamo svi mi, koji uz Krista stojimo. Tko se tuži da je Crkva zakazala, mora se u to i sam uključiti. Tek tada je njegova kritika ispravna. Samo onda smije i mora kritizirati, ako mu je samome stalo do dublje vjere i veće ljubavi. Nikada nije bilo savršene Crkve. Ona je sveta Crkva jer Isus Krist živi u njoj. Ona je i grješna jer njezini članovi ne žive tako kako on to očekuje od njih. Ali to je uvijek Crkva u kojoj ga susrećemo u njegovoj riječi i njegovom sakramentu. Priznavanje Isusa znači i priznavanje Crkve.

Petrov primat

Kršćani koji nisu u jedinstvu s Katoličkom crkvom dovode u pitanje je li u današnjem evanđelju Isus svetog Petra doista učinio prvim Papom. Isusov dijalog s Petrom tumače na različite načine tražeći argumente kojima bi osporili Petrov primat. Ta pojava prisutna je i među nekim katoličkim teolozima koji nastoje osporiti papinski primat i nadomjestiti ga drugim načinima vođenja Crkve.

Kako ispravno odgovoriti na to pitanje?

U katoličkoj tradiciji temelj za papinu službu i njegovo prvenstvo nalazi se prvenstveno u evanđeoskom čitanju dvadesete nedjelje kroz godinu (Mt 16,13-20):

Isus ... upita učenike:

„Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji? “Oni rekoše:

„Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.“

Kaže im:

„A vi, što vi kažete, tko sam ja?“

Sveti Petar, još uvijek službeno poznat kao Šimun *prihvati i reče:*

„Ti si Krist - Pomazanik, Sin Boga živoga.“

Isus je znao da je taj odgovor plod milosti, zato i veli:

„Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima.

Zbog Šimunovog odgovora nadahnutom Božjom milošću Isus nastavlja:

„A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.“

Sama promjena imena iz Šimuna u Petar ukazuje na to da je apostol pozvan na novi drukčiji život u novoj posebnoj ulozi, ulozi apostolskog prvaka. Primjere poziva na novi život i nove životne uloge možemo naći u Starom zavjetu. Tako je Bog Abramovo ime promijenjeno u Abraham, Jakovljevo u Izrael, ili u Novome zavjetu Savlovo u Pavao. Svaki od njih bio pozvan preuzeti posebnu ulogu vodstva među Božjim narodom.

Posebno značenje ima i riječ „stijena“.

S jedne strane, nazivati nekoga "stijenom" u semitskim narodima bio je simbol čvrstih temelja na kojima će se graditi zajednica. Abrahama su, primjerice,

smatrali "stijenom" jer je bio otac židovskog naroda (i mi ga također nazivamo svojim ocem u vjeri) i onaj s kojim je prvi sklopljen savez.

S druge strane, u Svetom pismu nitko osim Boga nije nazivan "stijenom", niti je taj pojam ikada korišten kao atribut ni za koga osim za Boga. Između više primjera čitamo:

Jer tko je Bog osim Jahve?

Tko li je hridina osim Boga našega?

(2Sam 22,32)

Živio Jahve! Blagoslovljena hridina moja!

(2Sam 22,47)

Bog mi je hridina silna, utočište. (Ps 62,8)

Blagoslovljen Jahve, hridina moja,

(Ps 144,18) ...

Promjenom imena Šimun u Petar - Stijena upućuje na to da mu Isus povjerava posebnu vlast. Oporavatelji Petrovog i papinog primata lingvističkim igrama s izvornim tekstom grčkog evanđelja pokušavaju osporiti katoličko učenje. Prema njima, u grčkom tekstu riječ muškog roda *petros*, što znači *kamen*, pomična stijena, odnosi se na svetog Petra, dok se riječ ženskog roda *petra*, što znači masivna, nepomična stijena, odnosi na svetog Petra. do utemeljenja Crkve. Međutim, na aramejskom jeziku, kojim je Isus govorio i za koji se vjeruje da je izvorni jezik Evanđelja po Mateju, riječ *kefa*, što znači *stijena*, koristio bi se na oba mjesta bez razlike u rodu i značenju. Problem u rodu nastaje u prijevodu s aramejskog na grčki. Grčki jezik koristi odgovarajući oblik imena muškog roda Petros - Petar za Šimuna i imenice ženskog roda koja se odnosi na Crkvu - Εκκλησία (ženski rod).

Zanimljiv je semitski izraz *vrata paklena*. U slučaju opsade, najveće i najelitnije snage smještane su na gradskim vratima, njima se pokazuje ratna moć nacije. U našem današnjem tekstu taj izraz odnosi na vlasti koje se suprotstavljaju onome što Gospodin uspostavlja - Crkvi. Isus je svetog Petra i njegovu službu vezao tako blisko uza se da je Petar postao vidljiva sila zaštite Crkve i obrane od paklenskih moći.

Zanimljiva je, također, Isusova rečenica: "*Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga.*" U Starom zavjetu, osoba "broj dva" u kraljevstvu doslovno je držala ključeve. U Izaijinoj knjizi u Drugoj besjedi protiv Šibne (Iz 22,19-22) nalazimo referencu na Elijakima, gospodara palače kralja Ezekije kojemu će „*Metnut ... na pleća ključ od kuće Davidove*“. Kao znak položaja, onaj koji je držao ključeve predstavljao je kralja, djelovao je u njegovo ime i njegovim autoritetom. Stoga sveti Petar kojemu Isus povjerava ključeve kraljevstva nebeskoga, kao i svaki od njegovih nasljednika predstavljaju Krista kao Njegov namjesnik na zemlji.

Na kraju, Isus kaže Petru: "...što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima." Ova rečenica potječe iz rabinske terminologije. Rabin je mogao vezati, odnosno neko djelo proglasiti zabranjenim ili zbog ozbiljnog prijestupa izopćiti osobu iz zajednice. S druge strane mogao je izopćenika primiti u zajednicu ili neko djelo proglasiti dopuštenim i valjanim. Krist je ovdje svetom Petru povjerio

posebne ovlasti da čuva, tumači i poučava Njegovu istinu. U konačnici, razumijevanje ovog dijela teksta Matejeva evanđelja nije osporavano sve do reformacije kada su njezine vođe htjeli opravdati i ozakoniti svoje odbacivanje papinskog autoriteta i službe. Čak i pravoslavne crkve priznaju papu nasljednikom svetog Petra; međutim, oni ne poštuju njegovu obvezujuću jurisdikciju nad cijelom Crkvom, već mu dodjeljuju položaj "prvog među jednakima".

Uloga svetog Petra u Novom zavjetu dodatno potkrjepljuje katoličko vjerovanje u vezi s papinstvom i onim što je Isus rekao u Mateju 16. Sveti Petar je imao vodeći položaj među apostolima. On je uvijek na prvom mjestu (Mt 10,1-4; Mk 3,16-19; Lk 6,14-16; Dj 1,13), a ponekad i jedini spomenuti (Lk 9,32). On govori u ime apostola (Mt 18,21; Mk 8,28; Lk 12,41; Iv 6,69). Kada Gospodin odabire trojicu za neki poseban događaj, primjerice za Preobraženje, Petar je na prvom mjestu. Gospodin je za poučavanje odabrao lađu svetoga Petra. Na Duhove je sveti Petar propovijedao mnoštvu i govorio o poslanju Crkve (Dj 2,14-40). Izveo je prvo čudesno ozdravljenje (Dj 3,6-7). Sv. Petar je također primio objavu da se pogani trebaju krstiti (Dj 10,9-48) i stao je na stranu svetog Pavla protiv potrebe za obrezivanjem pogana (Dj 15). Na kraju života sveti Petar je bio razapet, ali je u svojoj poniznosti tražio da bude razapet naglavačke.

Kao katolici, vjerujemo da vlast dana svetom Petru nije prestala njegovom smrću, nego je predana njegovim

nasljednicima. Najraniji spisi potvrđuju ovo vjerovanje. Sveti Irenej (umro 202.) u svom djelu *Adversus haereses* opisao je kako su Crkvu u Rimu osnovali sveti Petar i Pavao i pratio predaju službe svetog Petra preko Lina, Kleta (također zvanog Anaklet), i tako dalje preko dvanaest Petrovih nasljednika do njegovog suvremenika pape Eleuterija. Tertulijan (umro 250.) u *De praescriptione haereticorum* ustvrdio je istu točku, kao i Origen (umro 254.) u svojim *Komentarima na Ivana*. Sveti Ciprijan Kartaški (umro 258.) u svom djelu *Jedinstvo Katoličke Crkve* i mnogi drugi.

Doduše, snaga papinskog autoriteta postaje dobiva na značenju nakon podjeljivanja slobode kršćanstvu, a osobito nakon pada Zapadnog Rimskog Carstva i političkog kaosa koji je uslijedio.

Naša se Crkva diči neprekinutim nizom zakonitih nasljednika svetoga Petra koji stoje na Kristovu mjestu. Uvijek se trebamo imati na umu da je jedan od službenih naslova pape, koji je prvi uzeo papa Grgur I. Veliki (umro 604.), "*Sluga slugu Božjih*".

Pravoslavci i primat rimskog biskupa

Shvaćanje vrhovne vlasti u Crkvi smatra se glavnim dogmatskim pitanjem oko kojeg se spore istočna i zapadna Crkva.

Malo je redaka u Novom zavjetu koji su tako prijeporni među pripadnicima kršćanske vjeroispovijesti kao oni (Mt 16, 17-19; Lk 22, 31-32; Iv 21, 15-17) prema kojima je od Isusa obećan i predan primat ili prvenstvo apostolu Petru u Crkvi.

U katoličkom tumačenju svjedočanstva navedenih redaka daju prvenstvo Petru, koji znači pravi i vlastiti primat jurisdikcije, koja je puna, vrhovna, redovna (tj. ne proizlazi po delegiranju od drugih) i neposredna (direktna); i da su nasljednici sv. Petra, u primatu, biskupi Rima koji imaju vrhovnu vlast nad svim vjernicima i nad cijelom crkvenom hijerarhijom, uključivši tu i ekumenski sabor, i da je rimski biskup nepogrešiv kada određuje *ex cathedra* vjerske istine.

Pravoslavci u svom poimanju priznaju rimskom biskupu samo zasebnu vlast, koja isključuje svaku ideju vikarijata i koja se protivi svakom duhu vladavine nad cijelom Crkvom. Nasljednik sv. Petra, biskup Rima, prema njima ima *primat časti* i on je "*primus inter pares*", ali ne "*more divino*". To je opće mišljenje koje se zastupa u istočno-pravoslavnoj Crkvi i od kojeg samo katkada odstupaju pojedini teolozi.

Tako su nekada neki istočno-pravoslavni teolozi zastupali teoriju *Pentarhije* prema kojoj bi se vrhovna vlast u Crkvi temeljila na pet velikih i drevnih patrijarhata: rimskom, carigradskom, aleksandrijskom, antiohijskom i jeruzalemskom. Ovakve ideje širili su ponajviše grčki teolozi. Danas je gotovo napuštena jer je protivna odlukama općih sabora i povijesnim činjenicama.

Nadalje, po mišljenju nekih drugih istočno-pravoslavni teologa vrhovna vidljiva vlast u Crkvi pripadala bi svim biskupima (biskupskom kolegiju) ujedinjenima na općem saboru. To je mišljenje najviše prošireno među slavenskim teolozima.

Sve te teorije, kako se dobro može uočiti, isključuju pomisao prema kojoj bi papa, tj. rimski biskup, posjedovao, kako to uči katolička teologija, punu i vrhovnu vlast nad cijelom Crkvom, ne samo u stvarima vjere i morala, nego i u onim koje se tiču crkvene discipline i uprave.

Ante Bilokapić, *Bolne rane razlika između Pravoslavne i Katoličke Crkve i put njihova zacjeljenja*, Crkva u svijetu, Vol. 17 No. 2, 1982.

Obvezuje li katolike sve što papa zastupa ili iznosi?

Papino mišljenje o svjetovnim pitanjima, ako je argumentirano, dakako da po sebi ima vrijednost, ali ono vjernike ne obvezuje, i u tome se mogu opredjeljivati prema vlastitim nahođenjima

Papa kao vrhovni poglavar Crkve oglašava se često, u različitim prigodama i povodima. Razumljivo je stoga da mnoge zanima i pitaju: Kako se katolici trebaju odnositi prema istupima pape te obvezuje li ih, i koliko, sve što on zastupa ili iznosi.

U odgovoru na to pitanje potrebno je razlikovati: u kom svojstvu papa istupa, na koji način to čini, i o čemu se u njegovu istupanju radi.

Bezuvjetno prihvaćanje papina nauka o vjeri i ćudoređu

Svi su katolički vjernici dužni prihvatiti i držati ono što papa proglasi ili naučava 'ex cathedra', to će reći kada, obnašajući svoju službu vrhovnoga pastira i učitelja svih kršćana, na svečan način konačnim činom proglasi neku dogmu, ili da je neki nauk o vjeri ili ćudoređu obvezatan. U tome je, po katoličkom učenju, papa *nezabludiv*, i katolici su dužni to prihvatiti i držati. S tim u

svezi u Katekizmu Katoličke Crkve se kaže: „*Rimski biskup, glava biskupskoga zbora, ima nezabludivost snagom svoje službe kada, kao vrhovni pastir i učitelj svih vjernika, koji svoju braću utvrđuje u vjeri, definitivno proglašuje nauku vjere i morala*” (br. 891). A slično stoji i u Zakoniku kanonskoga prava: „*Vrhovni je svećenik snagom svoje službe nezabludiv u naučavanju onda kad kao vrhovni pastir i učitelj svih vjernika, koji ima dužnost da svoju braću utvrđuje u vjeri, konačnim činom proglašava da je neki nauk o vjeri i ćudoređu obvezatan*” (kan. 749, § 1).

Papina nezabludivost nije svojstvo ovoga ili onoga čovjeka, već svojstvo vezano uz ulogu papinstva u Crkvi, i u krajnjoj liniji je nezabludivost Crkve u ime koje papa proglašava neku vjersku istinu ili iznosi moralni nauk.

Osim podlaganja papi kad vrši učiteljsku službu, katolici se trebaju pridržavati također onoga što on, vršeći vrhovnu vlast upravljanja u Crkvi, naređuje ili zabranjuje vezano uz vjeru i ćudoređe. U tom pogledu odredba Zakonika kanonskoga prava glasi: „*Svi su vjernici obvezni obdržavati konstitucije i odluke koje donese zakonita crkvena vlast da bi predložila nauk ili osudila kriva mišljenja, a posebno one koje izda rimski prvosvećenik ili Biskupski zbor*” (kan. 754).



„Vjernički posluh” papinu naučavanju o vjeri i ćudoređu

Papa je posljednji put nastupio ‘ex cathedra’ g. 1950. kad je Pio XII. proglasio dogmu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo. Češće se, međutim, obraća vjernicima običnim izlaganjem nauka o vjeri i ćudoređu u svojim usmenim obraćanjima i nagovorima, ili ponekad u papinskim spisima različitoga karaktera i forme.

Kad papa nešto naučavao vjeri i ćudoređu, *ali ne ‘ex cathedra’*, nije tada nezabludiv. Ipak, i u tim slučajevima, prema Zakoniku kanonskoga prava: *„Treba iskazivati ne doduše pristanak vjere, ali barem vjernički posluh uma i volje nauku koji o vjeri i ćudoređu izriču bilo vrhovni svećenik bilo Biskupski zbor kad vrše vjerodostojno naučavanje, iako ga ne namjeravaju proglasiti konačnim činom /.../”* (kan. 752).

Mišljenje pape o svjetovnim pitanjima vjernike ne obvezuje

Drugi vatikanski sabor u pastoralnoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu (*Radost i nada*) navodi kako je pravo Crkve da uvijek i svagdje s istinskom slobodom propovijeda vjeru, naučava svoj

socijalni nauk, da nesmetano vrši svoju službu među ljudima te da izriče moralni sud, pa i o stvarima koje se odnose na politički poredak, kada to traže temeljna prava osobe ili spas duša (br. 76). Sukladno tome i Zakonik kanonskoga prava određuje: *„Crkvi pripada da uvijek i svagdje naviješta ćudoredna načela također o društvenom poretku, kao i da donosi sud o bilo kojim ljudskim stvarima kad god to zahtijevaju osnovna prava ljudske osobe ili spasenje duša”* (kan. 747, § 2). Dakako, ovo se odnosi u prvom redu na mogućnost i vlast pape da se osvrće i izjašnjava također o svjetovnim stvarima: političkim, društvenim, socijalnim ili ekonomskim pitanjima. Papino mišljenje o tim i drugim svjetovnim pitanjima, ako je argumentirano, dakako da po sebi ima vrijednost, ali ono vjernike ne obvezuje, i u tome se mogu opredjeljivati prema vlastitim nahođenjima.

Iz naprijed rečenoga, iako je sasvim kratko, vjerujem da se može razaznati kakvo treba ili može biti držanje vjernika u Crkvi u odnosu na papu i njegovu učiteljsku i pastirsku službu i vlast, bilo da se radi o stvarima vjere i ćudoređa ili o pitanjima svjetovne naravi.

Mali vjeronaučni leksikon

Nadnarav

Nadnarav, u kršćanskoj teologiji sve ono što nadilazi čovjekovu stvorenu i ograničenu narav, a tiče se njegova spasenja i otkupljenja. U užem smislu nadnarav obuhvaća milost, zajedništvo s Bogom, u širem smislu sve ono što se tiče Božjeg spasenjskog djelovanja (objava, čudesa, duhovni poticaji). Budući da nadnarav ne pripada po sebi stvorenoj naravi (ljudska narav, priroda i povijest), ona je od Boga slobodno darovan, ničim zaslužen i neiznudiv dar.

Prema katoličkoj teologiji, ljudska je narav stvaranjem usmjerena da se ostvari i ispuni u nadnaravnom zajedništvu s Bogom (milost pretpostavlja narav).

U drugim religijama nadnarav i nadnaravno je ukupnost djelatnih moći koje se razlikuju od ljudi i bića u prirodi (bogovi, demoni, duše pokojnika i sl.)

U širem smislu, razne parapsihološke i okultne pojave.

Nagrada

Nagrada, u religijama, materijalna ili duhovna dobra shvaćena kao posljedica određenih stavova, raspoloženja ili čina. Može biti vremenita i vječna.

Nagrada je tipičnija za etičke (objavljene) religije (židovstvo, kršćanstvo i islam) nego za mistične (kozmičke) religije (hinduizam, daoizam, budizam).

U sve tri velike monoteističke religije raj je vječna nagrada vjerniku za pravu vjeru i dobro ponašanje. Pri tom u židovstvu i islamu shvaća se legalistički, a u kršćanstvu etički i mistično (vječni život je nezasluživ dar).

Vremenita nagrada se sreće se s problemom pravednikove patnje u svijetu te s problemom zla i providnosti.

Petar grješnik

Komentar Ivana Zlatoustog

Petru su povjereni ključevi Crkve, ili bolje rečeno, povjereni su mu ključevi neba; njemu je predan cijeli narod Božji. Gospodin mu je rekao: Što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebu, i što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebu.

Da je Petar bio sklon strogosti i bezgrješnosti, kakvu bi strpljivost pokazao prema onima koje je poučavao? Njegov pad u grijeh je stoga bila providonosna milost koja ga je iz iskustva naučila blagom ponašanju prema drugima.

Zamislite samo kome je Bog dopustio da padne u grijeh - samom Petru, glavi apostola, čvrstom temelju, neslomljivoj stijeni, najvažnijem članu Crkve, sigurnoj luci, jakoj kuli; Petru, koji je rekao Kristu: "Bude li trebalo i umrijeti s tobom, ne, neću te zatajiti"; Petru, koji je božanskom objavom priznao istinu: "Ti si Krist - Pomazanik, Sin Boga živoga".

Evandjelje govori da je one noći kada je Krist izdan Petar otišao u dvorište kuće u kojoj je Isus suđen i stajao kraj vatre grijući se kad mu je prišla sluškinja i rekla: "I ti si bio s tim čovjekom". Petar je zanijekao: „Ne znam tog čovjeka!“

Malo ranije rekao si: "Bude li trebalo i umrijeti s tobom", a sada i tvrdiš da ga ne poznaješ. Petre, jesi li to obećao? Nisi mučen ni bičevani; na riječi jedne sluškinje zanijekao si!

Sluškinja opet reče: "Ovaj je od njih!" Opet je zanijekao zaklinjući se: "Niti znam niti razumijem što govoriš."

Tko je razgovarao s tobom pa si zanijekao? Nije bila neka važna osoba, već žena, vratarica, izopćenik, rob, netko bez utjecaja na bilo što. Razgovarala je s tobom, a ti si odgovorio izdajom.

Kakva čudna stvar - djevojka, vratarica, obratila se Petru i uzdrimala njegovu vjeru! Petar, stup, bedem, nije mogao podnijeti prijetnju djevojke! Trebala je samo progovoriti i stup se zaljuljao, i sam se bedem zatresao!

Treći put je ponovila: "I ti si bio s tim čovjekom", ali i treći put je zanijekao. Napokon ga je Isus pogledao, podsjetivši ga na njegovu prijašnju tvrdnju. Petar je shvatio, pokajao se za svoj grijeh i rasplakao se. Isus mu je milosrdno oprostio jer je znao da je Petar, budući da je čovjek, podložan slabostima.

Sada, kao što sam već rekao, razlog zašto je Božji plan dopustio Petru da zgriješi bio je u tome što mu je trebao biti povjeren cijeli Božji narod, a bezgrješnost uz njegovu strogost mogla ga je učiniti nepopustljivim prema braći i sestrama. Pao je u grijeh da bi, sjećajući se vlastite krivnje i Gospodinova oproštenja, mogao oprostiti i drugima iz ljubavi prema njima.

To je bila Božja providnosna namjera.

Onomu kome je trebala biti povjerena Crkva, njemu, stupu crkava, luci vjere, dopušteno je griješiti; Petru, učitelju svijeta, bilo je dopušteno griješiti, kako bi, nakon što je njemu oprošteno, bio milosrdan prema drugima.



<https://centroartipevalencia.org/>

Tko je Isus?

O njemu je svašta rečeno i napisano. Da uopće nije živio; da je doduše živio, ali se o njemu ne zna gotovo ništa; da se doduše nešto zna o njemu, ali se ne zna je li to istina ili su tek priče.

Neki ga smatraju dobrim čovjekom koji je upravo zahvaljujući svojoj dobroti doživio slom. Neki bi iz njega htjeli načiniti revolucionara, vjerskog fanatika, osloboditelja.

Godina njegova rođenja postala je povijesnom prijelomnicom između stare i nove ere.

Neki su mu, dok je živio među njima, predbacivali da je opsjednut zlim duhom, da je žderonja, pijanac i prijatelj grješnika.

Židovski prvaci optuživali su ga pred Pilatom kao zločinca i zavodnika.

Mnoštvo je hrlilo za njim, Krstitelj gaje nazvao Jaganjcem Božjim, učenici su ga nazivali Rabbi-Učitelj, Petar ga je u ime svih učenika nazvao i priznao Sinom Boga Živoga.

Što ja mislim o njemu?

Mislim da me već u gimnazijskim godinama počeo tajanstveno privlačiti. Volio sam se zadržavati u njegovoj blizini. Kad sam odlazio od njega, osjećao sam se laganim, smirenim, raspoloženim za svako dobro djelo.

Razmišljajući o svom budućem zvanju, u svojoj sam nutrini jasno začuo njegov zov da pođem za njim. Pošao sam i nije mi žao. Ne prođe nijedan dan da ga ujutro ne pozdravim, da tijekom dana s njime ne razgovaram, da se navečer s njime ne oprostim. Stavio sam mu na raspolaganje sve što jesam, što imam, što mogu i što znam. Čudesno je da on ništa ne uzima za sebe, već me sa svime upućuje na služenje svojoj braći i sestrama. U tom služenju - koliko je uspješno neka reknu drugi - vidim ispunjenje svoga poslanja i potvrdu svoga postojanja. Svoj život ne mogu zamisliti bez Isusa. Mislim da bi mi bez njega mnogo toga nedostajalo.

Uvjeren sam da se Isus unutarnjim zovom javlja i mojoj braći i sestrama, svakome na njemu primjeren način. Pitanje što o njemu misle moguće je prečuti. Ali sumnjam da ga je moguće zaniijekati.

Sveta Monika

30. kolovoza

Sveta Monika rođena je 322. u Tagasti, u rimskoj Africi (Numidija, današnji Souk Ahras u Alžiru). Odgojena je u kršćanskoj obitelji, a kao djevojka odala se piću. Nakon što ju je stara služavka koju je voljela, nazvala pijanicom, čvrstom odlukom uspjela se osloboditi svog poroka. Ljepotica, udala se za maloposjednika, poganina Patricija, dobrog srca, ali nagle naravi i sklonog preljubništvu. Rodila mu je troje djece, od kojih je najstariji sveti Augustin (rođen 354.), čiji su spisi glavni izvor za podatke o Moniki. Neprestano se strpljivo i smjerno molila za obraćenje svoga supruga (obratio se na smrtnoj postelji) i sina manihejca (obratio se nakon razvratničkog života i postao jedan od najvećih kršćanskih mislilaca u povijesti). Duhovni učitelj bio joj je sveti Ambrozije iz Milana.

Sina Augustina slijedila je godine 385. u Italiju. Putujući brodom na moru je doživjela strašnu oluju. Augustin je zahvaljujući naročito majčinih molitvama i njezinom ustrajnom nastojanju postao kršćanin, a krstio ga je Ambrozije u Milanu 24. travnja 397. Moniku su resili oštromnost, strpljenje, jakost duha,

osjećajnost i postojana molitva. Sin Augustin ostavio joj je najveći spomenik u svojim "Ispovijestima", osobito u IX. knjizi, jednim od najljepših opisa majke u svjetskoj književnosti. Sveta Monika umrla je 387. u Ostiji na ušću Tibera, gdje su ona i Augustin čekali lađu za Afriku.

Slavimo je kao ženu izvanrednih vrlina. Njezine relikvije časte se u crkvi svetog Augustina u Rimu. Uzor je kršćanskim majkama, a zaštitnica je žrtava verbalnog zlostavljanja, alkoholičara, kućanica, domaćica, udanih žena, žrtava preljuba i nevjere, obraćenika, udovica i djece koja su razočarala roditelje, te mnogih gradova, naselja, župa i crkava diljem svijeta (među njima i grada Santa Monica u Californiji).

<https://www.velecasnisudac.com/>

NAŠI POKOJNI

GORAN GLAVINIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, 27. kolovoza 1995.

MIROSLAV APRO,

PU osječko - baranjska, Osijek, 29.kolovoza1992.

PERO PERČEVIĆ,

PU zagrebačka, (SJP), Gređani, 30.kolovoza1991.

ŽELJKO BARTOLIĆ,

PU zagrebačka, Sunja, 31.kolovoza1991.

MILAN BOZALO,

PU osječko - baranjska, Osijek, 31.kolovoza1993.

SREĆKO MANĐINI,

PU bjelovarsko - bilogorska, Doljani, 1. rujna 1991.

IVICA MRAZOVAC,

PU sisačko - moslavačka, Budičina, 1. rujna 1991.

TIHOMIR VRDOLJAK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Daruvar, 1. rujna 1991.

ANDRIJA ROKIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 2. rujna 1991.

DANIJEL PUHEK,

PU karlovačka, Bilaj, 2. rujna1991.

POČIVALI U MIRU